

GALIMI PASIKEITIMAI LIETUVOJE

Eltos žiniomis 1973 m. gale žymieji Kremliaus vadovai lankėsi Baltijos valstybėse: Lietuvoje buvo Michail Suslov, SSSR politbiuro vicepirmininkas, komunistinės ideologijos puoselėtojas; Latvijoje — N. Podgornij, politbiuro narys ir SSSR Aukščiausios Tarybos pirmininkas; Estijoje — J. Antropov, politbiuro narys ir KGB (Valstybės saugumo komitetas) pirmininkas turįs ministerio rangą.

Suslov skaitė Lietuvos studentams paskaitą komunistinės ideologijos klausimais ir išklaušė Kremliaus patikėtinio Lietuvoje Valerij I. Charazovo skundą prieš lietuvių tautą, kad ji sunkiai susovietinama.

Apie Podgorno kalbą Rygoje pasaulinėje spaudoje neteko nieko užtikti. Tik vieną kartą "The New York Times" radio žiniuose buvo užsiminta, kad Podgornij kritikavęs Brežnevą.

Kaip rašo 1973 m. gruodžio 27 d. "Tiesa" ir "Sovietskaja"

Litva", J. Antropov Taline kalbėjęs apie liaudies ūkio vystymąsi. Vargu būtų galima patikėti, kad žvalgybos viršininkas būtų vykęs į Estiją kalbėtis ūkio reikalais. Toks Kremliaus raudonųjų kranklių vienu metu lankymasis Baltijos valstybėse yra labai įtartinas. Lietuvos studentų grupės S.O.S. šauksmas, kad sovietai į Kauną numatą atgabenti per 20.000 naujų kolonistų, yra daug pasakantis. Stebėkime, kas naujo Vilniuje, Rygoje ir Taline bus "išperėta".

Tuo tarpu dienraštis "Chicago Sun-Times" gruodžio 14 d. uždėjo šešių skilčių antraštę: "Galimi pasikeitimai Lietuvoje; partijos vadovo užuominos". Iš Maskvos UPI agentūros (užsienio korespond.) paskelbtame straipsnyje rašoma, kaip Sniečkaus pavaduotojas rusas Charazovas prieš Suslovo vizitą Lietuvoje partijos plenumo Vilniuje puolė Lietuvos kompartiją už netvarką pramonėje, už planų neįvykdy-

mą, už nesunaikinimą Katalikų Bendrijos, kuri esanti lietuvių nacionalistų prieglauda, už nacionalizmo apraiškas Lietuvoje.

Korespondentas daro išvadą, kad panašūs puolimai anksčiau buvo nukreipti prieš Ukrainos ir Gruzijos kompartijas, o po to įvyko pasikeitimai. Esą tai gali atsitikti ir Lietuvoje, nes, korespondento žodžiais, vietiniai kompartijos vadai yra mažiau galingi, negu jiems paskirti antrieji partijos sekretoriai - rusai.

Aplamai straipsnis parašytas tokiu tonu, kokį senai beteko užtikti liberalių pažiūrų amerikiečių spaudoje. Matyt, straipsnį rašęs UPI korespondentas, gyvenęs Maskvoje, žinias susirinko iš lietuviams artimų šaltinių. Straipsnyje aprašoma ilga carų okupacija, kaip 1940 m. raudonoji armija įėga okupavo Lietuvą, nepamiršo paminėti ir fakto, kaip Kaune susidegino Kalanta ir jaunimas išėjo į gatves šaukdamai "Laisvės Lietuvai!".

Minint Vasario 16 Dieną: sekmadienį, vasario 17 d. dalis publikos prie Laisvės Piramidės (Plaza de Mayo) po pamaldų Buenos Aires katedroje. Nuotraukoje: SLA, L. Centro, liet. parapijos jaunimas su vėliavomis ir taut. kostiumais, už jų kiti lietuviai veikėjai. (Minėjimo aprašymas — 6 pusl.) Foto A. Kirstuko.

IŠ VISO PASAULIO

• Pietų ir Šiaurės Amerikos kraštų konferencija, įvykusi Tlatelolco mieste Meksikoje išnešė visą eilę pozityvių nutarimų, tarp jų svarbiausias bene bus artimesnio bendradarbiavimo tarp abiejų kontinentų ekonominėje srityje. Čia daug padėjo Kissingerio apsilankymas ir jo konkretūs pasiūlymai padėti Pietų Amerikos kraštams ekonominėje srityje.

• Aristides Calvani Venezuelos kanceleris davė įnešimą šalia

OEA (Amerikos abiejų kontinentų Sąjungos) įkurti vien tik Pietų Amerikos organizmą, kuris rūpintųsi tikrai Pietų Amerikos problemomis.

• Punta del Este konferencija, kuri įvyks tarp kovo 4 ir 6 dienų, turės nemažą reikšmės Pietų Amerikos kraštams. Šioje konferencijoje kaip tik bus liečiama pagalba, kurią gali suteikti Europos Bendroji Rinka, kuri pradeda konkuruoti su Š. Amerikos rinka.

• Sugautas IRA (Airijos Respublikinės Armijos) vadas Ivor Bell, kuris jau keturi metai kaip palaikė terorizmą Š. Airijoje. Anglų kariuomenei pavyko suksekti Ivor Bell pėdsakus ir jį pagauti. Tuomi gal sumažės revoliucinės armijos sąjūdis.

• Kom. Kinija reaguoja dėl filmos. Paryžiuje pasirodė nauja filmas "Kinai Paryžiuje", kur yra pajuokiamas kinų kariuomenė. Pekino vyriausybė tuoj reagavo ir pasiuntė protestą Prancūzijos valdžiai.

• Š. Amerikos Gydytojų Sąjunga užprotestavo dėl Dr. Izidoriaus Rudaičio kalinimo be teis-

"EL TIEMPO"

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires
T. E. 208-5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
Nr. 1.202.109
Director resp. — AGUSTIN STEIGVILA

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL	Franqueo Pagado Consección № 1384
	Tarifa Reducida Consección № 2015

LOS LITUANOS RECLAMAN SU INDEPENDENCIA!

1918 — FEBRERO 16 — 1974

Con motivo de conmemorarse el 56º aniversario de la declaración de la independencia de Lituania, la colectividad de origen lituano radicada en la República Argentina se hace un deber en dirigir —por conducto del Consejo de las Organizaciones y Prensa Lituanas en la Argentina— el siguiente mensaje al Gobierno Nacional, a la prensa y a la opinión pública del país:

Ya en el siglo XIII la Nación Lituana constituyó el estado propio bajo el mando del Rey Mindaugas y desde aquel entonces participó activamente en la historia del nordeste europeo. Durante siglos sus fronteras se extendían más allá de sus límites nacionales y llegaron a comprender una diversidad de territorios desde el Mar Báltico al Mar Negro.

El posterior decaimiento del Estado Lituano, que había unido sus destinos al Reino de Polonia, dió por resultado la invasión de sus tierras por los rusos, cuya ocupación duró algo más de cien años. Empero, la opresión zarista no logró quebrantar el sentimiento de libertad del pueblo lituano. En efecto, al finalizar la Primera Guerra Mundial la Nación Lituana volvió a incorporarse al concierto de los países libres, tras rechazar en cruentas luchas a diversos invasores que pretendían sus territorios.

Lamentablemente, hoy Lituania se halla ocupada por los imperialistas moscovitas, esta vez bajo el disfraz rojo. La opresión bolchevique es tenazmente resistida por el pueblo lituano, según lo demuestra una serie de acontecimientos de dominio público. Tal situación subsiste en pleno Siglo XX, cuando por doquier se proclama el derecho de los pueblos a la autodeterminación y libertad. Es evidente que este derecho no puede ser negado a la Nación Lituana, por sus antecedentes históricos, políticos y culturales.

Por consiguiente, solicitamos a las Autoridades Nacionales y al Pueblo Argentino el apoyo necesario —en los foros internacionales y en toda oportunidad propicia— para la causa de liberación de Lituania y de otros pueblos oprimidos por el imperialismo soviético. Señalamos que no pueden tener vigencia duradera los tratados internacionales que convaliden la actual división política en el nordeste europeo hasta tanto se cumplan integralmente los postulados de la Carta del Atlántico, de la Convención de los Derechos Humanos y de otros tratados —paradójicamente suscriptos también por la Unión Soviética— que aseguran la más amplia autodeterminación de los pueblos.

El principio enunciado adquiere especial importancia en el caso de Lituania, país de bien definida historia y tradiciones, que hoy se halla sometido a la más despiadada persecución y exterminio por parte del invasor soviético.

En el día de la independencia de Lituania reafirmamos nuestro inquebrantable propósito de su liberación é invocamos el apoyo de la opinión pública argentina. Agradecemos también la simpatía y el aliento que hemos recibido hasta ahora de los hombres de Gobierno, de la prensa nacional y de los numerosos amigos que nos acompañan en nuestra causa, que es también la causa de todo el género humano.

Leonardo Sruoga
Secretario General

Alejandro A. Miciudas
Presidente

mo sprendimo. Protesto nota yra nukreipta į Brežnevą, kad jis imtųsi priemonių patikrinti Dr. Rudaičio bylą. Dr. Rudaičio suėmimas įvyko prieš 10 mėnesių.

• Jose Gelbard Argentinos Ekonomijos ministras buvo nuvykęs į Kubą ir turėjo pokalbį su F. Castro dėl bendros sutarties tarp Kubos ir Argentinos. Ministrų lydėjo apie 200 palydovų - prekybininkų.

• Henry Kissinger nuvykęs Sirijon per porą dienų sutaikė Siriją su Izraeliu. Sirija sutiko grąžinti žydų belaisvius, o Izraelis iš savo pusės sutiko atitraukti

kariuomenę nuo Golan tvirtovės. Neseniai Kissingeris sutaikė Izraelį ir Egiptą.

• Anglijoje įvyko rinkimai parodė, kad anglų simpatijos pakrypo senam laboristų lyderiui Herald Wilson, kurio partija laimėjo rinkimus.

• Čilė prašo patikrinti Kubos padėtį. Kuboje nuo 1959 metų kaip vyksta teroras ir žmogiškų teisių paniekimas. Todėl Čilės delegacija Jungtinėse tautose prašo, kad būtų patikrinta Kubos gyventojų padėtis. Reikia pagirti Čilės atstovų drąsų pasisakymą, nes iki šiol niekas nedrįso iškelti Kubos reikalą viešumon.

Pradedam naujus veiklos metus!

Liet. Senelių Židinyje šių metų kovo 10 d. 12 val. ruošiami

PIETŪS — ASADO

Bus ir kita įvairi programa.

Visi kviečiame gausiai dalyvauti.

Bilietus prašome įsigyti iš anksto arba užsisakyti telefonais: V. Grigaitis 83-7119, J. Mičiūdas 601-1765, Liet. parapija 208-5027, J. Čikštas 67-5663.

S. Židinio Valdyba.

35 metai nuo pirmųjų T. Marijonų atvykimo į Argentina

MARIJONAI PIONIERIAI PRIEŠ 35 METUS

Šių metų kovo mėn. 1 d. sukanka lygiai 35 metai, kad pirmieji Tėvai Marijonai: kun. Antanas Andriūšis, kun. Jonas Jakaitis ir kun. Kazimieras Vengras atvyko Argentinon. Šia proga duodame prisiminimų iš to meto įvykių, kuriuos patieka Zeferinas Juknevičius.

POKALBIS SU ZEF. JUKNEVIČIUM

Redaktorius. — Kaip atrodė lietuvių kolonija prieš atvykstant marijonams?

Z. Juknevičius. — Anuometinė lietuvių kolonija nepasižymėjo vieningumu: priešingai buvo gana suskilusi dėl idėjų. Vyko nuolatinės diskusijos lietuviškoje spaudoje. Katalikams aptarnauti buvo atsiųstas kun. Juozas Janulionis, kuris paskui turėjo apieisti Argentiną. Tačiau kun. Janulionio iniciatyva kartu su kaikiurių lietuvių parėmimu buvo atkviešti pirmieji Tėvai Marijonai Argentinon.

Redakt. — Kaip buvo priimti pirmieji Tėvai Marijonai Argentinijoje?

Juknev. — Atvykusius pirmus Tėvus Marijonus priėmė nedidelis lietuvių būrelis veikėjų. Atvykę nauji misijonieriai apsisėjo pas Saleziečius Šv. Jono parapijoje, Boca. Pirmos priėmimo vaišės įvyko po trijų dienų, kovo 4 d. (per Šv. Kazimierą) Tėvų Saleziečių svetainėje, kur dalyvavo apie 100 lietuvių. Ta proga buvo ir atšvęstos kun. Kaz. Vengro vardinės.

Redakt. — Kokių darbų pirmiausia ėmėsi Tėvai Marijonai Argentinijoje?

Juknev. — Pirmas darbas buvo organizuoti katalikišką lietuvių bendruomenę, plačiai išsimėčiusią po Bs. Aires miestą ir provinciją. Pradėjo lankyti lietuvius Bs. Aires, Berisso ir Rosario miestuose. Už poros metų pradėjo Avellanedoje Aušros Vartų bažnyčios ir vienuolyno statybą, nes pamaldas laikė labai žemoje ir menkoje koplyčioje Val. Alsina vietovėje netoli Rivadavia gatvės.

Redakt. — Kiek Tėvai Marijonai prisidėjo prie lietuvių kultūrinio gyvenimo pakėlimo?

Juknev. — Tėvai Marijonai rūpinosi netik religiniu, bet kartu ir lietuvių kultūrinio gyvenimu. Tai ypač pagyvėjo atvykus naujiems Tėvams Marijonams po karo. Iš visų atvykusių marijonų labiausiai pasižymėjo a.a. kun. Pranas Brazys, kuris įsteigė katalikišką laikraštį "Laiką" ir buvo jo pirmuoju redaktorium. Marijonai prigludė naujai atvykusius lietuvius - pabėgėlius ir sudarė sąlygas jiems veikti liet. parapijoje. Katališko laikraščio "Laiko" pasirodymas buvo nauja šviesos kibirkštis po to kai jau buvo užgesęs "Švyturys", prie kurio daug pasidarbavo Ignas Padvalskis.

Redakt. — Kaip Jums atrodo dabar lietuvių katalikų veikla Argentinijoje?

Juknev. — Dabartinė lietuvių katalikų padėtis yra žymiai skirtinga, negu prieš 35 metus. Katalikai tapo labiau sąmoningi ir bendrai visa lietuvių kolonija yra vieninga ir tešia patriotinį darbą. Katalikai, nors neturi savo stipresnio vieneto, bet visur kur tik gali pasireiškia: "Šv. Cecilijos" chore, visose draugijose, klubuose ir šiaip parengimuose.

Redakt. — Kaip bendrai vertinate Tėvų Marijonų veiklą?

Juknev. — Marijonų veikla buvo gana plati ir jie atliko savo misiją, ypatingai pirmieji Marijonai, kurie iš nieko pradėjo ir įkūrė net dvi parapijas, dvi mokyklas, vadovavo ilgą laiką "Vyčiams", vadovauja iki šiai dienai "Gyvam Rožančiui", remia Šv. Cecilijos chorą, "Birutės" draugiją, ALOS Tarybos veiklą ir bendradarbiauja su visomis lietuviškomis draugijomis. Tik gal reiktų

vieno stipresnio katalikų vieneto, kuris apjungtų visus katalikus, ypač išjudintų lietuvišką jaunimą.

Redakt. — Kokios nuomonės esate apie lietuvių jaunimą?

Juknev. — Ačiū Dievui, Argentinijoje turime gražaus jaunimo, daugumas jų studijuoja, todėl yra mūsų ateities viltis. Tačiau čia pasigendame didesnio jaunimo organizuotumo, gal dėl trūkumo vadovų, kuriuos reiktų priruošti ir įjungti į lietuvišką darbą.

Redakt. — Per tuos 35 metus Jums irgi teko nemažai prisidėti prie Tėvų Marijonų ir bendrai lietuviškos veiklos. Kokie svarbiausi momentai iš tos veiklos?

Juknev. — Man teko jau nuo pradžios įsijungti į lietuvišką veiklą, pradėdam "Šv. Cecilijos" chorą, Katalikų Federaciją, vėliau vadovauti Radijo Valandėlei per ištisus 23 metus. Bet pats išpūdingiausias momentas buvo, kai 1939 metų kovo 22 d. kun. Jonas Jakaitis Šv. Jono bažnyčioje Bokoje palaimino mūsų moterystės ryšį. (Tai buvo bene pirmos lietuviškos vestuvės atvykus Marijonams). Teko prisidėti ir steigiant "Mindaugo" draugiją Berisse, sustatyti šios draugijos įstatus.

Redakt. — Kokius ateities planus turite liet. veikloje?

Juknev. — Manau daugiau laiko skirti spaudos darbui, padedant redaguoti "Eltos" biuletinį, prisidėti prie lietuvių kat. veiklos atgaivinimo, ypač prie Katalikų Federacijos sustiprinimo.

Redakt. — Nuoširdus ačiū už patiektus prisiminimus ir daug sėkmės Jūsų ateities planų įvykdyme.

A.a. Kun. Jonas Jakaitis, rūpinosi liet. bažnyčios ir vienuolyno statyba.

Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčia, Avellanedoje, kurią pastatė prieš 35 metus atvykę T. Marijonai.

SOVIETŲ JŪRININKAI KNYGNEŠIŲ PĖDOMIS

ŠALIA "SAMAZDAT" JAU ŽINOMAS TERMINAS "TAMIZDAT"

Iki šiol žinijom Sovietijoje plačiai pasklidusį terminą "samazdat" — tai knygos ir kiti leidiniai spausdinami be valdžios leidimų, perrašinėjami ranka ir plačiai pasklidę po visą kraštą. Dabar jau žinomas kitas pavadinimas "tamizdat" (šis žodis susideda iš "tam" — tenai ir "izdat" — išleisti). Tuo terminu vadinama literatūra, atgabenta nelegaliai iš užsienio.

Dr. Albert Perry, Colgate universiteto rusų kultūros profesorius, "Christian Science Monitor" laikraštyje rašo, kaip sovietų jūrininkai talkininkauja išmugiliuoti pageidaujamos literatūros iš užsienio. Jie kovoja su tais pačiais rusais, su kuriais lietuviai jau carų laikais kovojo. Ir dabartiniai sovietų jūrininkai yra tam tikri knygnešiai.

Nesenai vienas užsienietis Vakarų Europoje turėjo progos

aplankyti prekinį sovietų laivą ir savo akimis matė tikrą knygų sandėlį. Daugiausia tai buvo "Doctor Živago" ir Solzenicino raštų. Iš politinės literatūros daugiausia vežama į Rusiją, labiausiai perkama ir daugiausiai mokama Avtorchanovo knyga apie sovietų komunistų partijos sudarymą ir veikimą, išleista Muenchene prieš 20 metų.

Ankščiau, negu jų laivas pasieks sovietų uostą ir susilauks KGB inspekcijos, knygos bus išslapstytos. Jūrininkai turi saugotis labai vieno iš savųjų — tai politinio komisaro, be kurio leidimo laive niekas negali net nušičiaudyti. Jį jūrininkai vadina "nianka" — aukle.

DVIEJŲ RŪŠIŲ PASAI

Įgabenti knyga, pasirodo, nėra taip sunku. Rusų laivai nemaži, komplikuoti, pilni visokiausių užkampių ir jų neįmanoma iškrauti. Slaptoji milicija negali išžiūrėti visų sienų vidų, atplėšti grindų lentas arba persijoti visus

vežamus iš užsienio grūdus. Norint gerai laivą iškrauti reikia jį visą išardyti. Todėl KGB imasi kitokių priemonių - jūrininkams duodami dviejų rūšių pasai: Nr. 1, su kuriuo galima išeiti į krantą ir Nr. 2, su kuriuo svetimam uoste pasaulį gali stebėti nuo laivo denio ir tokių daugiausia.

IŠGABENA SAMAZDAT RANKRAŠČIUS

Tie patys jūrininkai, kurie įgabena "tamizdat" knygas, išgabena "samizdat" rankraščius. Tokiu būdu jie verčiasi mainų prekyba ir toji esanti gana pelninga. Labai dažnai esti, kad nesenai išneštas "samizdat", grįžta į Sovietiją kaip "tamizdat".

Vakarų uostuose pasitinka jūrininkus rusų emigrantai ar pabėgėliai. Jie priima rankraščius, juos verčia į vakarų kalbas ir leidžia, dažniausia keturiose vietose: Frankfurte, Paryžiuje, Londone ir N. Yorke. Kartais tokie vertimai pasidaro labiausiai perkamos knygos. Su rankraščiais

ateina kartais ir žvalgyboms naudinga medžiaga.

Dauguma jūrininkų, kurie tuo užsiima, yra idealistai ir pelno nesiekia. Kurie nori pelnytis uždirba gerai.

Be jūrininkų yra dar ir daugiau, kurie raštais maininkauja - tai diplomatiniai kurjeriai, laikraštinkai, turistai, studentai, bet nepalyginti su jūrininkais ir su jų sugebėjimu. Jūrininkai rizikuoja daug. Sugauti literatūros kontrabandininkai, modernių laikų knygnešiai, gauna iki 10 metų sunkių darbų kalėjimo ar koncentracijos stovyklos. Nereikia net daug pas tokį užtikti knygų — užtenka rasti tik vieną nelegaliai iš uosto išneštą brošiūrą.

Visos tos priemonės parodo, kokia didelė spausdinto žodžio galybė, jei jo bijo iki dantų apsiginklavusi komunistų imperija.

KUR MANO GIMTINĖ?

Tokį klausimą kelia iš Vladivostoko atsiųstas ir "Tiesoj" pa-

skelbtas Vladimiro Balčiūno laiškas: "Savo vaikystę menu nuo septynerių metų. Ji prabėgo Baltarusijoje, Vitebsko, Obolsko, Podelvsko, Ostravensko vaikų namuose. Juose baigiau vidurinę mokyklą, mokiaus Vitebsko staklių - įrankių technikumė. 1961

1971 m. tarnavau Tarybinėje Armijoje, Primores krašte. Po to likau dirbti Vladivostoko valdyboje "Dalnenoreprodukt". Taip prabėgo dvidešimt vieneri metai. Tačiau mane kamuoja daugelis nežinomų dalykų: kaip atsidūriau vaikų namuose? kas mano tėvai? ar jie gyvi? Nors pase užrašyta, kad esu baltarusis, turiu lietuvišką pavardę. Ar tik nebus mano gimtinė Lietuva? Gal būt joje yra ir artimieji? Taip norėčiau jus pamatyti ar bent ką nors sužinoti apie tai".

Šis laiškas vaizdžiai atskleidžia karo ir pokario metais Lietuva ištikusią tragediją. Gudu pavers tas V. Balčiūnas ieško savo gimtinės, o kiek tokių lietuvių vaikų, išaugusių Sov. Sąjungoje, jau net nežino, kad jie yra lietuviai?

